

Skolans plan

Sofiebergsskolans plan för det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar

Gäller för höstterminen 2020 och vårterminen 2021

Innehållsförteckning

Inledning	5
Skolans plan	5
Arbetslagets dokument	5
Organisation	6
Presentation av skolan	6
Skolans vision	7
Lagar och förordningar	7
Diskrimineringslagen 2016:828	7
Skollagen 2010:800	7
Barnkonventionen	8
Begrepp och definitioner	8
Kränkande behandling	8
Mobbning	8
Trakasserier	8
Sexuella trakasserier	8
Diskriminering	9
Tillsägelser	9
Repressalier	9
Ansvarsområden	10
Rektor	10
Likabehandlingsgruppen	10
Arbetslaget	11
All personal	11
Elevers ansvar	11
Vårdnadshavares ansvar	12

Delaktighet, förankring och information	12
Personalens delaktighet, förankring och information	12
Elevens delaktighet, förankring och information	12
Vårdnadshavarnas delaktighet	12
Kartläggningsmetoder	12
Kartläggning fokus elever	13
Kartläggning fokus personal	13
Kartläggning fokus organisation och struktur	13
Rutiner	13
Rutiner för när en elev kränks eller trakasseras av andra elever	13
Rutiner för när en elev kränks, trakasseras eller diskrimineras av någon ur skolans personal eller av en annan vuxen inom skolans område	14
Utvärderingar av förra årets Skolans plan	14
Rutiner och strukturer	14
Främjande och övergripande aktiviteter	15
Förebyggande åtgärder	16
Övergripande åtgärder	16
Årets främjande aktiviteter	17
Kränkande behandling	17
Kön	17
Könsöverskridande identitet eller uttryck	17
Etnisk tillhörighet	17
Religion och annan trosuppfattning	18
Funktionsnedsättning	18
Sexuell läggning	18
Ålder	18
Sexuella trakasserier	19
Övergripande	19
Kontaktinformation	20
Anmälningskyldighet	21

Stöd och hjälpinstanser	21
Socialtjänsten i Tyresö	21
Barnens hjälptelefon (Bris)	21
Rädda Barnens föräldratelefon	21
Bilaga 1	22
Diskrimineringsgrunderna utan exempel	22
Kön	22
Könsöverskridande identitet eller uttryck	22
Etnisk tillhörighet	22
Religion eller annan trosuppfattning	22
Funktionsnedsättning	23
Sexuell läggning	23
Ålder	23
Diskrimineringsgrunder med exempel	23
Kön	23
Könsöverskridande identitet eller uttryck	24
Etnisk tillhörighet	24
Religion eller annan trosuppfattning	24
Funktionsnedsättning	25
Sexuell läggning	25
Ålder	25

Skolväsendet i Sverige ska vila på demokratins grund. En av demokratins pelare är tanken om alla människors lika värde. Detta värde ska finnas synligt i all vår verksamhet i och utanför klassrummet, det ska genomsyra vår organisation, våra strukturer och vårt bemötande.

I skolans uppdrag ligger att ha tydliga rutiner vid akuta händelser där individer utsätts, men vi behöver också arbeta främjande och förebyggande för att skapa trygga miljöer för alla våra elever oberoende av deras kön, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, ålder, könsuttryck eller identitet, etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

I Tyresö kommun har varje skola två dokument som rör arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det ena, som du läser nu, är Skolans plan, utöver denna finns också *arbetslagets dokument*, en översikt och dokumentation av det pågående arbetet i arbetslaget. (se vidare nedan)

Tyresö kommun har även en [gemensam hemsida](#). Syftet med hemsidan är att den ska fungera som en verktygslåda där rektorer och skolpersonal hittar information om allt som rör skolornas likabehandlingsarbete. På hemsidan kan man även hitta konkreta förslag på hur skolor kan arbeta med värdegrundsuppdraget, hur lagstiftningen ser ut och hur man kan arbeta främjande och förebyggande mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Genom en gemensam hemsida är det även lättare att skapa likvärdighet för kommunens skolor.

Skolans plan

Här hittar du lagar, definitioner och begrepp, ansvarsfördelning och kartläggningsmetoder. Här finns även de rutiner och strukturer som styr skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt skolans främjande aktiviteter. De främjande aktiviteterna konkretiseras på arbetslagsnivå. Här finns information om var vårdnadshavare kan vända sig om de misstänker att egna eller andras barn utsätts för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling på skolan.

Arbetslagets dokument

Arbetslagets dokument ger en översikt av det förebyggande arbetet. Varje arbetslag genomför kartläggningar som fångar elevernas åsikter och upplevelser kring situationen i skolan. Syftet med kartläggningarna är att synliggöra var och när det kan finnas risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling i verksamheten. Resultaten av kartläggningarna utgör sedan en grund för samtal och diskussioner kring vilka åtgärder som bör göras för att skapa en tryggare miljö för alla elever. Såväl elever som lärare är delaktiga i att ta fram förebyggande åtgärder. Både de förebyggande och de främjande aktiviteterna (som finns i *Skolans plan*) följs upp och utvärderas på arbetslagsnivå.

Organisation

Arbetslagsnivå: Varje arbetslag har minst en likabehandlingsansvarig som sammanställer de konkretiserade främjande aktiviteterna samt de förebyggande åtgärderna.

Likabehandlingsansvariga ansvarar för de arbetslagsmöten där åtgärderna följs upp och utvärderas. Arbetslagets likabehandlingsansvariga sitter i skolans Likabehandlingsgrupp (LBG).

Övergripande nivå. Skolan har även en Likabehandlingsgrupp som består av representanter från varje arbetslag, kurator, specialpedagog/lärare, rektor.

Det finns ett [årshjul](#) som strukturerar skolans strategiska arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Presentation av skolan

På vår skola går ca 200 elever från förskoleklass till åk 3.

Sofiebergsskolan ska erbjuda en trygg skola och arbetsmiljö för var och en. Här ska eleven få förutsättningar att utvecklas såväl kunskapsmässigt, socialt, kulturellt och känslomässigt, oavsett sina egna förutsättningar. Undervisningen ska uppfylla Skolverkets krav, bland annat genom att genomföra extra anpassningar utifrån elevens behov.

Vår värdegrund bygger på att alla människor är lika värda, har samma rättigheter och skall behandlas som likar.

Skolan bedriver ett aktivt främjande och förebyggande arbete för att motverka diskriminering, kränkningar och sexuella trakasserier. Arbetet ska göras i fyra steg och ske i samverkan med elever och personal genom att undersöka risker, analysera orsaker, genomföra åtgärder samt följa upp och utvärdera.

Skolan arbetar förebyggande med detta genom exempelvis värderingsövningar, stärkande grupplekar, styrda rastaktiviteter, rastvärdar på skolgården.

Det är all personals ansvar att reagera om någon far illa eller om någon betar sig på ett sätt som strider mot diskrimineringslagarna eller vår värdegrund. Utöver detta mäter vi årligen elevernas bild av skolan och hur väl vi arbetar med likabehandling. Detta sker genom kartläggningar och enkäter anpassade efter elevernas ålder. I och med analysen av dessa beslutas även åtgärder inom de områden som upplevs mindre trygga.

Utöver mätningar och kartläggningar vill vi även uppmana alla elever och föräldrar att kontakta oss om man misstänker, eller vet, att någon elev far illa i skolan. Se avsnitt "Kontaktinformation".

Skolans vision

Vi arbetar aktivt för att skapa lugn och trygghet och tror på att god kunskapsinhämtning utgår från goda sociala relationer samt att alla barn får möjlighet att röra sig varje dag. Vi arbetar aktivt för en god miljö och hållbar utveckling.

Lagar och förordningar

Arbetet mot diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567/2016:828) medan arbetet mot kränkningar regleras i Skollagen (2010:800). Både lagstiftningarna kräver att det ska finnas ett strategiskt och långsiktigt arbete i verksamheterna.

Diskrimineringslagen 2016:828

3 kap. Aktiva åtgärder

1§ Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

3§ Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande

18§ Utbildningsanordnare ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.)

Skollagen 2010:800

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

6§ Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

8§ Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. ... En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Läroplanen (Lgr11) lyfter frågor kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i såväl Skolans värdegrund och uppdrag som i kursplanerna.

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annat trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. (Lgr 11)

Behovet av kunskap om och diskussioner kring diskriminering, trakasserier och kränkningar och vad det kan betyda för individen och för samhället i stort, finns på olika sätt inskrivet i kursplanerna. Arbetet med barnrättskonventionen och de mänskliga rättigheterna återkommer t.ex. som en röd tråd från förskoleklass upp till gymnasiet.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige ratificerade barnkonventionen utan reservationer 1990. Från och med den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag.

Begrepp och definitioner

Kränkande behandling, mobbning, trakasserier och sexuella trakasserier kan äga rum i den fysiska verkligheten eller via sociala medier. De kan vara fysiska (knuffar och slag), verbala (skällsord), textburna (klotter) eller sociala (utfrysning och ryktesspridning).

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker en elevs värdighet.

Mobbning

Mobbning är när en elev är utsatt för upprepade negativa handlingar och där det hos den/de som utsätter finns ett syfte att tillfoga den andra skada eller obehag. Det ska dessutom finnas en skillnad i styrkeförhållande mellan den/de som utsätter och den som utsätts för att beteendet ska kallas mobbning.

Trakasserier

Trakasserier är ett beteende som kränker någons värdighet och som har samband till en eller flera av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell art som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag eller bilder som är sexuellt anspelade och som upplevs som kränkande för personen. Sexuella trakasserier kan även handla om en sexuell jargong.

Diskriminering

Det finns två former av diskriminering: direkt och indirekt diskriminering.

Direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, samt att missgynnandet har att göra med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. (kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder) För en beskrivning av diskrimineringsgrunderna samt sexuella trakasserier, se bilaga 1.

Indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att missgynna personer med ett visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Tillsägelser

Rektor, eller annan personal på skolan, får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra elevernas trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. För att komma till Skolverkets sida om ordningsfrågor, trygghet och studiero [tryck här](#)

Repressalier

Huvudmannen eller skolans personal får inte utsätta en elev för repressalier på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har påtalat brister eller anmält skolan för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Ansvarsområden

Rektor

Rektor ansvarar för:

- att varje enskild verksamhet arbetar målinriktat för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att Skolans plan upprättas och utvärderas varje år
- att vårdnadshavare informeras om Skolans plan
- att all personal är informerad om Skolans plan och de rutiner som ingår i den samt arbetar efter den
- att Arbetslagets dokument upprättas
- att förebyggande åtgärder och främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas
- att det finns en organisation på skolan som främjar arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att skolan, när den får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer, ser till att utredning görs och åtgärder vidtas
- att huvudman informeras om ärenden som rör diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att kontakta andra myndigheter vid behov

Likabehandlingsgruppen

Likabehandlingsgruppen (övergripande) möts kontinuerligt och ansvarar för:

- att utvärdera Skolans plan, se till att ny Skolans plan upprättas i juni samt att den implementeras vid skolstart i augusti.
- att inför den nya Skolans plan diskutera arbetslagens arbete med de främjande aktiviteterna
- att sammanställa skolans kränkingsrapporter en gång per månad med syftet att få syn på mönster
- att lyfta resultat från kartläggningar som genomförs på skolan och som har relevans för frågor som rör trakasserier, kränkningar, trygghet.
- att lyfta övergripande kartläggningar som t.ex. Brukarenkäten och Skolenkäten (Skolinspektionen) och se till att resultaten diskuteras

- att följa upp och stödja arbetslagens arbete i det kontinuerliga arbetet, bland annat via arbetslagsmöten.

Arbetslaget

Arbetslaget ansvarar för:

- att genomföra kartläggningar där samtliga diskrimineringsgrunder, sexuella trakasserier samt kränkande behandling ingår
- att personal analyserar och diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer
- att elever diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer
- att förebyggande åtgärder skrivs ned i *Arbetslagets dokument* och implementeras vid skolstart i augusti
- att skolans främjande aktiviteter bryts ned till åldersadekvata aktiviteter och implementeras vid skolstart
- att såväl förebyggande åtgärder som främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas
- att i juni sammanställa och utvärdera arbetslagets arbete med de främjande och förebyggande aktiviteterna under det föregående året

All personal

All personal ansvarar för

- att vid ärenden som rör kränkningar, diskriminering eller trakasserier, säkerställa att åtgärder som rör eleverna genomförs, följs upp och utvärderas
- att vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling informera rektor/kurator genom att skriva en digital kränkingsanmälan
- att följa skolans rutiner vid förekomst av kränkningar, trakasserier eller diskriminering
- att arbeta främjande och förebyggande mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- att följa Läroplanens skrivningar och lyfta diskussioner kring och kunskap om diskrimineringsgrunderna i verksamheten
- att ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likvärdighet

Elevers ansvar

- att delta i kartläggningar, och diskussioner kring kartläggningarnas resultat
- att berätta för personal i skolan om de själva är utsatta eller misstänker att andra är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Vårdnadshavares ombeds

- att berätta för personal i skolan om deras barn eller om de misstänker att andra elever är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Delaktighet, förankring och information

Personalens delaktighet, förankring och information

Skolans plan presenteras och bearbetas vid läsårets början. Vikarier och personal som börjar under pågående läsår informeras om Skolans plan.

Skolan har strukturer för nyanställda som kommer under terminen. Det ska finnas en informationspunkt till vikarier.

Personalen deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. Personalen deltar även i samtal och diskussioner för att bryta ned skolans främjande aktiviteter till åldersadekvata aktiviteter. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på arbetslagsmöten.

Elevers delaktighet, förankring och information

Skolans plan presenteras och diskuteras vid läsårets början.

Eleverna deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte för att kunna formulera förebyggande åtgärder. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på klassråd och elevråd.

Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare informeras om skolans arbete vid läsårets första föräldramöte. Skolans plan ligger i V-klass. Skolans LBG arbetar fram en Power Point som presenteras på föräldramöten.

Kartläggningsmetoder

Kartläggningarna måste fånga såväl kränkningar som alla diskrimineringsgrunderna och sexuella trakasserier.

I alla kartläggningar är det viktigt att, av hänsyn till elevers integritet, skydda "uppgiftslämnarens" anonymitet.

Kartläggning fokus elever

- Sammanställning av kränkingsrapporter. Syftet med sammanställningen är att synliggöra mönster som att vissa trakasserier kopplat till t.ex. religion har ökat/minskat eller att det är särskilda platser.
- Enkäter. Det är viktigt att gå igenom de centrala begrepp som används i enkäten med eleverna.
- Observationer. Pedagoger genomför observationer utifrån specifika riskområden. Observationerna behöver ha en tydlig ram kring tid och innehåll.
- Trygghetsvandringar genomförs vid skolstart i augusti.
- Sondering av elevernas upplevelser genomförs i samband med utvecklingssamtal.

Kartläggning fokus personal

- Självskattning bygger på just självskattning och samma situation kan skattas olika av olika människor. Självskattningen i sig ger därför ingen "rättvis" bild av situationen. Däremot kan självskattningen vara en bra utgångspunkt för diskussioner. Ett nästa steg efter att självskattningen genomförts är därför att arbeta i par eller mindre grupper där varje fråga i självskattningen diskuteras, t.ex. hur har varje enskild person uppfattat frågan och hur har hen arbetat med den.

[Här hittar du självskattning och diskussionsunderlag för varje diskrimineringsgrund.](#)

Kartläggning fokus organisation och struktur

- Skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är kända av skolans personal. I början av läsåret går likabehandlingsgruppen i genom formulären med all personal.
- Nya pedagoger introduceras till skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Skolans fysiska miljöer är tillgängliga för samtliga elever.
- Skolans undervisning är organiserad på ett sådant sätt att alla elever har möjlighet att delta.
- Skolans regler är neutrala i relation till diskrimineringsgrunderna.

Rutiner

Rutiner för när en elev kränks eller trakasseras av andra elever

1. Att upptäcka och ingripa vid kränkande behandling eller trakasserier

- All personal ska vara uppmärksam på indikationer om att en elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier.
- All personal som ser, hör eller får information om att en elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier har ett ansvar att ingripa eller hämta den hjälp som behövs för att stoppa pågående kränkningar eller trakasserier.
- Personal som själv ser eller får information om att någon elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier ska skyndsamt fylla i blanketten digitalt "[anmälan om kränkande behandling](#)" som finns på intranätet.
- Rektor skickar den skyndsamt till huvudman.
- Rektor ser till att det finns rutiner så att vårdnadshavare blir informerad.

Rutiner för när en elev kränks, trakasseras eller diskrimineras av någon ur skolans personal eller av en annan vuxen inom skolans område

1. Att upptäcka och ingripa vid kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering

- All personal ska vara uppmärksam på indikationer om att en elev utsätts för kränkningar, trakasserier eller diskriminering.
- All personal som ser, hör eller får information om att en elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering har ett ansvar att ingripa eller hämta den hjälp som behövs för att stoppa pågående kränkningar, trakasserier eller diskriminering.
- Personal som själv ser eller får information om att någon elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av en av skolans anställda eller annan vuxen som befinner sig inom skolans område ska informera rektor.
- Rektor ska skyndsamt fylla i blanketten "[anmälan om kränkande behandling](#)" som finns på intranätet, skicka den till huvudmannen.
- Rektor ser till att det finns rutiner att vårdnadshavare blir informerad.

- Om ärendet gäller att rektor ska ha kränkt en elev, ska det utredas hos huvudmannen. Skolchefen informeras skyndsamt per telefon av den person som har sett händelsen.

Utvärderingar av förra årets Skolans plan

Rutiner och strukturer

- Hur har årshjulet fungerat?
Det fungerade bra under hösten men under våren har vi inte kunnat följa det som vi ska på grund av Covid-19.
- **Har den övergripande Likabehandlingsgruppen fungerat?**
Vi behöver se över mötestiden, då flera inte har kunnat vara med. Även här fungerade det bättre under hösten, har varit många borta under våren och vi har inte kunnat ha så många möten.
Vi har gått igenom närvaron och läget bland eleverna i årskurserna samt presenterat kränkingsanmälningar, tittar på eventuella mönster och åtgärder.
Vi har haft en överblick av årshjulet och gått igenom vad som ska göras framöver.
Vi har sett över trygghetsenkäten och tagit fram förebyggande åtgärdsområden.
- **Har arbetslagen arbetat kontinuerligt med de aktiva åtgärderna (förebyggande åtgärder och främjande aktiviteter)?**
Arbetslagen har arbetat kontinuerligt med de förebyggande åtgärderna. Vi har haft tre områden som vi tog fram efter trygghetsenkäten som alla arbetslag har arbetat med egna åtgärder. Skolledningen har utvärderat det tillsammans med arbetslagen kontinuerligt.
De främjande aktiviteterna har vi arbetat med under APT på hösten men vi har inte börjat använda den avsedda blanketten, den inför vi till kommande läsår (20/21).
- **Har personalen följt skolans rutiner för hantering av kränkningar, trakasserier eller diskriminering?**
Kurator har vid skolstart gått igenom diskrimineringsgrunderna samt Skolans plan för personal och vårdnadshavare. Klasslärare har informerat elever om Skolans plan.
Vi behöver se över rutinerna för att tillgängliggöra den digitala kränkingsanmälan då vi har fått in alldeles för få anmälningar sedan den infördes.
- **Vad har resultaten av utvärderingarna lett till för åtgärder?**
Vi kommer ha tre områden som upplevs mindre trygga där vi tar fram åtgärder inom arbetslagen. Det blir raster, omklädningsrum samt skolans toaletter. Arbetslagen har tagit fram olika förslag till åtgärder i Arbetslagets dokument.

Främjande och övergripande aktiviteter

- **Har arbetslagen genomfört förra årets främjande aktiviteter? Om nej, varför? om Ja, vad blev resultaten?**

Nej vi har inte börjat arbeta med det dokumentet. Vi har haft två diskrimineringsgrunder som vi har arbetat med, kön och etnicitet.

- **Kan vi, utifrån arbetslagens kartläggning, se områden som skulle gynnas av skolövergripande åtgärder? Om ja förs detta in i årets främjande aktiviteter.**

Ja detta har vi fört in i Främjande aktiviteter till läsåret 20/21

- **Arbetslagens främjande aktiviteter utvärderas i *Arbetslagets dokument***

Ja, de har utvärderat de vi har arbetat med i Arbetslagets dokument.

Förebyggande åtgärder

Förebyggande åtgärder utvärderas i *Arbetslagets dokument*

Övergripande åtgärder

-Utifrån kartläggning, fokus organisation och struktur

Vi behöver se över hur vi informerar vikarier om skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering trakasserier och kränkande behandling.

Årets främjande aktiviteter

[Här hittar ni förslag på främjande aktiviteter.](#)

Kränkande behandling

- Vänskapsdag i augusti för att stärka relationer
- Trivselregler i klassen
- Uppstyrda rastaktiviteter med tydligt schema inför varje vecka. Den maila till vårdnadshavare.
- Fadderverksamhet
- Uppmärksamma Barnkonventionens dag 20/11

Kön

- Könsneutrala toaletter på skolan.
- Lika mycket utrymme/talutrymme ges eleverna, t.ex. genom att använda talpinnar.
- Bryta starka gruppkonstellationer genom att föreslå lekar där många kan delta.
- Slumpmässiga grupp- och parindelningar vid aktiviteter och undervisningstillfällen.
- Vi uppmärksammar internationella kvinnodagen 8/3.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

- Könsneutrala toaletter på skolan.
- Vi är uppmärksamma på val av material, leksaker och läromedel så att det speglar flera olika familjekonstellationer.
- Drar tydliga gränser och agera när elever använder sexuella läggningar som något nedlåtande.
- Eleven ska bemötas utefter sin person, använd det namn och personliga pronomen som eleven önskar.
- Regnbågsflaggan finns synlig på skolan.

Etnisk tillhörighet

- Vi belyser minoritetsgrupper genom att uppmärksamma t ex FN dagen 24/10, Rosa Parks 1/12, Martin Luther King dagen 18/1, Förintelsens minnesdag 27/1, Samernas nationaldag 6/2, Världshälsodagen 7/4, Romernas internationella dag 8/4.
- Bildstöd i klassrummet med människor från hela världen.
- Medvetet inköp av skönlitteratur och leksaker.
- Uppmärksamma elevers flerspråkighet på ett positivt sätt.
- Ta tillvara på elevers olika erfarenheter och synsätt.
- Personal markerar/agerar om nedsättande kommentarer florerar på skolan.

- Personal inhämtar kunskap om olika kulturer.
- Fritids och skola arbetar temainriktat, t.ex, konst, lekar, mat.
- FN-arbete 24/10 på hela skolan.

Religion och annan trosuppfattning

- Personal tar tillvara på de olika religioner som kan finnas i klassrummet.
- Skapa medvetenhet om olika religioner och trosuppfattningar inom ramen för undervisning samt ta tillvara på elevers olika erfarenheter och synsätt.
- Reflekterar och uppmärksammar över likheter och olikheter som finns inom olika religions- och trosuppfattningar.
- Erbjuder andra badtider vid behov.

Funktionsnedsättning

- Hjälpmedel finns tillgängliga och presenteras för samtliga elever i klassen
- Medveten möblering av klassrummet med utgångspunkt i elevers behov av olika inlärningsmiljöer.
- Rutiner kring extra anpassningar och särskilt stöd följs upp kontinuerligt.
- Gemensamma aktiviteter utformas så alla kan delta, inklusive bredd på rastaktiviteter.
- Personal erbjuds att delta i kunskapshöjande seminarier kring olika funktionsnedsättningar.
- Lyfta funktionsnedsättning i relation till den pågående undervisningen.
- Särskild kost erbjuds vid läkarintyg.
- Möjlighet att äta i ett lugnare rum.
- En lärstudio för elever med behov av ett mindre sammanhang.
- Skolan anpassar miljön utefter elevernas behov.
- Personal markerar/agerar om nedsättande kommentarer florerar på skolan.
- Uppmärksamma "NPF-dagen 20/3", "Rocka sockorna" 21/3.

Sexuell läggning

- Drar tydliga gränser och agera när elever t ex kommer med kommentarer som är nedlåtande mot HBTQ-personer.
- Vi belyser olika familjekonstellationer och former av kärlek.
- Medvetet inköp av skönlitteratur så att speglingsmöjligheter säkras.
- Regnbågsflaggan finns synlig på skolan.
- 10-kompisar på väggen som även är samkönade i klassrummen.
- Könsneutralt perspektiv, exempelvis ta inte förgivet att pojkar gillar flickor och vise versa.

Ålder

- I undervisning och i fritidsverksamhet synliggöra att en grupp personer med samma ålder kan ha olika intressen, erfarenheter och kunskaper.
- Skolan har olika åldersgrupper som samarbetar genom faddersystem, Förskoleklass-åk 2 samt åk 1-åk 3.
- Åldersintegrerade fritidshemsavdelningar där det finns många olika alternativ för social gemenskap och aktiviteter.
- Personalen är medveten om sitt språkbruk och använder inte ord som har en negativ klang relaterad till ålder.
- Skolans personal drar gränser och agerar när elever t ex kommer med skämt som är nedlåtande för människor av en viss ålder.
- Personal pratar inte över huvudet på barn.
- Alla åldersgrupper är representerade vid elevrådet.

Sexuella trakasserier

- Vi anmäler all form av sexuella trakasserier och pratar med eleverna om vad som är rätt och orätt gällande rätten till sin egen kropp.
- Temadag i oktober, Stopp min kropp!

Hedersrelaterad problematik

På [Origo](#) hittar ni det stöd som ni behöver.

Övergripande

- Representanter för skolan deltar i Dugnaderna för kontinuerlig kompetensutveckling under läsåret 2020-2021
- Personal arbetar med normkritiskt material utifrån diskrimineringsgrunderna som finns på [skolans verktygslåda](#).

Kontaktinformation

Ta i första hand kontakt med din/elevens klasslärare, mentor eller en vuxen på skolan som du/ni har förtroende för. Om det av olika orsaker inte fungerar kan du ta kontakt med:

Linda Mattsson (Rektor), 08-5782 7351 , linda.mattsson@tyreso.se

Johan Engdahl (Biträdande rektor), 08-578 273 54, johan.engdahl@tyreso.se

Annika Almberg (Fritidspedagog), 08-5782 7362,
annika.almberg@utb.tyreso.se

Louisa Colliander-Stahl (Lärare), 070-169 83 72, louisa.colliander@utb.tyreso.se

Maarit Eriksson (Kurator), 08-5782 7824, maarit.eriksson@tyreso.se

Elio Bussoli (Skolpsykolog), 5782 9724, [Elio Bussoli@tyreso.se](mailto:Elio.Bussoli@tyreso.se)

Johanna Lärking (Skolsköterska), johanna.larking@tyreso.se

Therese Pettersson (Förskollärare), 073-688 70 59,
therese.pettersson@utb.tyreso.se

Isabelle Lagelius Hass (Lärare), 073-9373675, isabelle.hass@utb.tyreso.se

Om du/ni inte upplever att skolan gör vad de enligt lag är ålagda att göra ta kontakt med verksamhetschefen

Grundskolan: Johan Ahlkvist johan.ahlkvist@tyreso.se

Om du inte heller här får det stöd du/ni anser att ni har rätt till kan ni gå vidare till:

BEO (barn- och elevombudet). [BEO](#)

DO (diskrimineringsombudet) [DO](#)

Anmälningsskyldighet

Enligt Socialtjänstlagen 14 kap. 1 § är både skolmyndighet och alla anställda hos myndighet det vill säga personal inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola, skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

En del fall av trakasserier och kränkande behandling kan också utgöra brott. En bedömning av om en polisanmälan ska göras bör ske i varje enskilt fall. En vårdnadshavare kan själv alltid göra en polisanmälan.

Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska Arbetsmiljöverket underrättas. Detta gäller även händelser som orsakats genom våld eller hot om våld.

Polisens, socialtjänstens, skolans utredning har olika syften. Oavsett om en anmälan har gjorts till en annan myndighet eller inte är verksamheten alltid skyldig att utreda påstådda trakasserier eller kränkande behandling och vidta relevanta åtgärder för att komma till rätta med dessa.

Stöd och hjälpinstanser

Socialtjänsten i Tyresö

Kontakt dagtid vid anmälan om oro för barn eller vuxen, samt andra akuta frågor. Tel: 08-578 291 00.

Barnens hjälptelefon (Bris)

Tel: 116111: Till Barnens hjälptelefon kan alla under 18 år ringa om vad som helst. Inga problem är för stora eller små. Tillsammans med en vuxen försöker ni hitta en lösning på det som inte känns bra. Samtalet är gratis och det syns inte på telefonräkningen att du har ringt. Alla vuxna på Barnens hjälptelefon har tystnadsplikt och får inte berätta för någon vad samtalen handlar om.

www.bris.se

Rädda Barnens föräldratelefon

Tel: 020-786 786. Till Rädda Barnens föräldratelefon är alla som vill välkomna att ringa med stora och små frågor som rör barn och föräldraskap. Kanske kan samtalet ge nya infallsvinklar och lite hjälp med att samla mod och kraft. Ditt samtal är anonymt och kostar inte mer än en samtalsmarkering.

www.rb.se

Bilaga 1

Diskrimineringsgrunderna finns i två varianter utan och med exempel.

Diskrimineringsgrunderna utan exempel

Kön

Att någon biologiskt och juridiskt definieras som kvinna eller man. Diskrimineringsgrunden *kön* kan kopplas till formuleringar i samtliga läroplaner om jämställdhet mellan kvinnor och män, kravet på att skolan aktivt ska främja kvinnor och mäns lika rätt och möjligheter, samt att skolan har ett ansvar att motverka traditionella könsmonster (Lgr 11, Lgr 11grundsär). Eller ... att skolan aktivt ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter och att eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt (Lgy 11, Lgy 13 gymnasiesär)

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Begreppet kön består av flera olika delar. Biologiskt kön och juridiskt kön skyddas av diskrimineringsgrunden *kön*. I begreppet kön ingår även *könsidentitet och könsuttryck*: *Könsidentitet* är en persons självupplevda kön, det vill säga det kön du känner dig som (kvinna, intergender, icke-binär, man, transperson osv.). Könsidentiteten behöver inte samstämma med det juridiska eller biologiska könet. *Könsuttryck* beskriver hur en person uttrycker sitt kön genom attribut som socialt förknippas med könstillhörighet, till exempel kläder, kroppsspråk, frisyr, socialt beteende, röst etc. Skyddet som diskrimineringsgrunden ger är viktigt för personer som har en könsidentitet eller ett könsuttryck som ibland eller hela tiden skiljer sig från könsnormerna. Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning.

Etnisk tillhörighet

Nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller liknande förhållanden. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. En person som bor i Sverige kan identifiera sig både som svensk och t.ex. kurd, syrian eller amerikan. Varje person har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet/tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning

Religiösa åskådningar som t.ex. Kristendom, Islam och Hinduism. Annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med religiös åskådning som t.ex. ateism. Religionsfriheten är skyddat i både internationella konventioner och i svensk

lag. Undervisningen ska, enligt skollagen, vara icke-konfessionell. En person behöver inte vara troende för att utsättas för diskriminering utifrån religion, det räcker att någon antar att hen är t.ex. kristen eller muslim och agerar utifrån det.

Funktionsnedsättning

Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättningar som t.ex. allergier, ADHD, dyslexi, hörsel- eller synnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd, utan personens funktionsförmåga varierar beroende på situationen och den omgivande miljön. Funktionshinder är de hinder som finns i omgivningen och som gör det svårt för personer med funktionsnedsättning att fungera optimalt. Skolan är ansvarig för att såväl undervisning som fysiska platser är tillgängliga för elever med funktionsnedsättning.

Sexuell läggning

Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell. Det handlar om vem personen blir förälskad eller attraherad av. Diskrimineringsgrunden skyddar även mot diskriminering eller trakasserier som rör anhörigas sexuella läggning.

Ålder

Hur många år du är. Diskrimineringsgrunden gäller alla åldrar. Oftast är det yngre och äldre som diskrimineras.

Diskrimineringsgrunder med exempel

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens

proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]

- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]